

РЕШЕНИЕ

№ 69

гр. Бургас, 25.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на двадесет и шест април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Румяна Ст. Калошева Манкова

Членове: Кирил Гр. С.ов
Веселка Г. Узунова

при участието на секретаря Марина Д. Димова
като разглежда докладваното от Румяна Ст. Калошева Манкова Въззивно гражданско дело № 20232000500078 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе пред вид следното:

Производството е по реда на чл.258 и сл. ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на М. В. Х. лично и като законен представител на малолетните Д. М. Х., С. М. Х. и Н. М. Х., всички представлявани от адв.Ч., против решение № 260126 от 07.12.2022г. по гр.дело № 600/2020г. на Ямболския окръжен съд в частта, с която са отхвърлени предявените от тях искове против „БУЛСТРАД Виена Иншурънс груп“ ЕАД за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на В. Х. С., баща на първата и дядо на другите трима, настъпила в резултат на ПТП на 02.02.2019г., както следва: за М. Х. – за размера над присъдените 28 000 лв. до предявените 200 000 лв., за малолетните Д., С. и Н. – за изцяло отхвърления размер от по 26 000 лв., частични претенции от общо по 120 000 лв. за всеки един от тях.

Иска се отмяна на решението в обжалваната част като неправилно и незаконосъобразно и постановяването на друго, с което исковете да бъдат уважени изцяло. Твърди се нарушение на принципа на справедливост, установен с разпоредбата на чл.52 ЗЗД и неотчитане на относимите към определяне на размера на обезщетение обстоятелства. По отношение на претенцията на М. Х. не е отчетена особената близост между нея и нейния покоен баща, продължила и след като тя е изградила собствено семейство, изключителната привързаност между двамата и внезапната загуба, в резултат на което животът на ищцата е претърпял разтърсваща промяна, съгласно

събраните по делото свидетелски показания. Според въззивницата, определеното и обезщетение не отчита интензитета и продължителността на нейните болки и страдания, не съответства и на съдебната практика. Навеждат се оплаквания за неоснователно завишен от съда размер на приетото съпричиняване от страна на пострадалия. Сочи се, че не е установена от ответника причинно – следствената връзка между действията на пострадалия и настъпилия вредоносен резултат. Фактът, че той е пътувал в каруцата не налага извод за допринасяне за вредите. Не е взето предвид повишеното задължение на водачите на МПС да осигуряват безопасност на движението спрямо другите участници, обстоятелството, че ПТП е настъпило в тъмната част на денонощието и непредвидимостта на животното, теглещо каруцата. Не е отчетена и скоростта на МПС, несъобразена с пътните условия, довела до невъзможност за своевременно спиране. Нарушенията на водача на лекия автомобил надхвърлят значително тези на загиналия, което не е съобразено от предходната инстанция, определила завишените 80% съпричиняване, които се претендира да бъдат намалени на 30%. По отношение отхвърлените искове на малолетните ищци е посочено, че първоинстанционното решение е постановено в противоречие с практиката на ВКС и с относимите европейски директиви. Скръбта и негативните им преживявания са безспорно установени по делото. Към датата на смъртта децата са били в съзнателна възраст, покойният е техен единствен дядо, с когото са били в особено близки отношения през целия им живот и търпените от тях психически страдания са недооценени. Направено и искане за присъждане на разноските по делото.

В отговор на въззивната жалба, подаден от ответния застраховател, чрез пълномощника юрисконсулт Ат. П., се иска оставянето и без уважение като неоснователна. Обезщетението, присъдено на М. Х., се сочи за адекватно и справедливо, съответстващо на събраните по делото доказателства. Показанията на свидетелите въззвиваемото дружество намира за фрагментарни, противоречиви относно това дали М. Х. е продължила да работи след смъртта на своя баща, а за твърдените заболявания не са представени доказателства. Заявено е, че е недоказана връзка между ищцата и нейния покоен баща, надхвърляща обичайната. По отношение на определеното съпричиняване се оспорват твърденията за завишен процент от страна на пострадалия. В решението е прието и не се оспорва от въззивниците, че той е управлявал превозно средство с животинска тяга, при неспазване изискванията на чл.71, ал.1 ЗДвП и в нарушение на разпоредбата на чл.106, ал.1 и ал.2 от ЗДвП, след употреба на алкохол 1,99 промила. Допълнително се твърди, че Васил Х. не е спазил хоризонталната и вертикална маркировка, навлязъл е в насрещното платно и не е спрял своевременно, като вината за настъпване на процесното ПТП принадлежи изключително нему, което е обсъдено и в актовете на наказателния съд. Оспорва се процесуалната легитимация на малолетните ищци, като се сочи, че съгласно ТР № 1/2016г. на ОСНК на ВКС лица, легитимирани да получат

обезщетение за неимуществени вреди извън кръга, установен с ППВС № 4/1961г. са тези, които са създали с починалия трайна и дълбока емоционална връзка, надхвърляща обичайната, а смъртта му е довела до дълбоки и продължителни болки и страдания. Намира, че за тримата ищци такава връзка не е установена от показанията на М. И., техен баща. По делото не са събрани доказателства починалият дядо да е извършвал заместваща грижа в тяхното отглеждане и не са доказани дълбоки и трайни болки и страдания на децата, надхвърлящи обичайните. Претендират се разноските по делото.

Жалбата е подадена в срок от надлежно легитимирани страни против подлежащ на обжалване съдебен акт, което сочи на допустимост.

По съществото на спора, след преценка на възраженията и доводите на страните, събраните по делото доказателства и с оглед предвиденото в закона, съдът намира следното:

Обжалваното решение, преценено служебно съобразно изискванията на чл.269 ГПК, настоящата инстанция намира за валидно и допустимо, като постановено от законен състав на компетентния съд, при изискуемите от закона форма и съдържание и при редовно развитие се исково производство по допустима искова претенция.

По правилността на решението:

Искът е за обезщетение за претърпени неимуществени вреди от непозволено увреждане вследствие на пътно-транспортно произшествие, предявен против застрахователя по задължителната застраховка „гражданска отговорност“, сключена за участвалия в процесното ПТП автомобил и има правното си основание в чл.432 КЗ, вр чл.45 ЗЗД.

По делото не се спори от фактическа страна, че в резултат на пътно-транспортно произшествие на 27.01.2019г., около 22.25 часа, на път III-7007, км. 3, при движение от гр.С. към с.З., Ямболска област, при управление на товарен автомобил „Пежо Ранч“ с рег. №*, водачът П. А. Я. нарушил правилата за движение в чл.20, ал.2 ЗДвП, задължаващ водачите на пътни превозни средства да намалят скоростта и в случай на необходимост да спрат, когато възникне опасност за движението и по непредпазливост причинил смъртта на управляващия ППС с животинска тяга В. Х. И., настъпила на 02.02.2019г. За описаното престъпно деяние по чл.343, ал.1, б. „в“, вр. чл.342, ал.1 НК виновният водач е осъден с влязла в сила присъда по НОХД № 392/2020г. на Окържен съд – Ямбол, която е задължителна за гражданския съд при настоящото разглеждане на последиците от деянието, относно неговото извършване, противоправност и виновността на дееца /чл.300 ГПК, вр. чл.413, ал.2 НПК/.

Въззиваемата ищца М. Х., към момента на произшествието на 28 години, е дъщеря на загиналия, а С. Х., на 9 години, Д. Х., на 7 години и Н. Х., на 5 години – негови внуци.

Към момента на произшествието управляваният от виновния водач автомобил е бил застрахован по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ при „БУЛСТРАД Виена Иншурънс груп“ ЕАД.

При тези фактически обстоятелства, настоящата инстанция споделя извода на окръжния съд, че е налице фактическият състав на непозволеното увреждане по чл.45 ЗЗД и с оглед предвидената възможност за пряк иск по чл.432, ал.1 КЗ, отговорността на застрахователя за вреди от процесния деликт е доказана по своето основание.

Спорен е размерът на дължимото обезщетение.

Съгласно чл.52 ЗЗД, обезщетение за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Размерът на обезвредата следва да бъде съобразен с вида, тежестта и продължителността на преживените от потърпевшия болки и страдания, както и с икономическите условия в страната към момента на увреждането.

За установяване на горните обстоятелства, по делото са разпитани свидетелите М. Г. И. и Н. Г. И.. Първият от 12 години живее на семейни начала с М. Х. и заявява, че е баща на трите и малолетни деца. Познава бащата на М., били колеги и съседи. Отношенията на бащата и дъщерята били много добри, обичали се много, също и с внучетата. След като М. се преместила в дома на свидетеля, ден през ден си ходели на гости, нямало ден, в който да не се видят. Когато разбрала за смъртта на баща си, М. припаднала, извикали линейка, била на системи, защото имала ниско кръвно, преживяла загубата много тежко и продължително. Свидетелят не ходил месец на работа, стоял при нея, говорил и да си даде сила заради децата. Н. бил малък, на 5 год. и само гледал майка си как плаче, но не са му казали нищо. Д. и С. горе-долу разбрали нещата, плачели за дядо си, търсели снимки, говорели за него. М. била поС.но в стрес и с ниско кръвно и посещавала специалисти. След смъртта на баща спряла да ходи на работа. Първите 1-2 години ходели редовно на гробищата с голямото дете. На празници взимало снимка на дядо си, за да е и той на празника. Децата ходели на детска градина, а издръжката на младото семейство е осигурявана от свидетеля. Когато не били на градина, за децата се грижили двете им баби. Родителите на М. и родителите на св.И. помагали, също и финансово.

Свидетелят Н. И. е брат на М. И.. Заявява, че отношенията на М. с баща и били изключителни. Тя много споделяла с баща си за всичко – семейни проблеми, финансови, за децата в училище, той и бил съветник в живота. Гордеел се с нея, имали силна връзка. След като се омъжила, М. пак търсела баща си за помощ, и финансова и за съвет. Отношенията между децата и В. били като дядо и внуци. Децата ходели в дома на дядо си през ден-два, вечер през вечер се събирали. След като научила за смъртта на баща си, М. три-четири дена била много зле. Мъжът и поС.но бил при нея. И все още не можела да преодолее загубата, плаче, скърби. Децата страдали заради майка си и заради дядо си. М. по принцип не ходела на работа, стои си в къщи и си гледа децата. Преди време работила няколко месеца към общината. След смъртта на бащата поведението на дъщерята се променило, държала се настрана, замислена, не се смеела. При поводи винаги споменавала баща си, как я обичал, как и помагал повече от другите. Децата по-малко говорели за

дядо си, защото тогава били малки.

Предвид горните доказателства, настоящата инстанция намира, че за търпените от М. Х. по вид, интензитет и продължителност неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от смъртта на нейния 47 годишен баща, настъпила на 02.02.2019г. при процесното ПТП, справедливо се явява обезщетение от 140 00 лв., в какъвто размер е и определената от първата инстанция обезвреда. Загубата на родител, настъпила внезапно от инцидент, е довела до първоначален стрес и в следствие до продължително душевно страдание на неговата дъщеря, с която загиналият е имал силна синовна връзка. Двата са били в много добри отношения на взаимна обич и подкрепа. Ищцата намирала упора в баща си при различни проблеми – семейни, финансови, с децата. Семейството на въззивницата живее отделно от нейните родители, но много често се събирали, били задружни, прекарвали заедно празниците, подпомагали се в грижите за децата. Със загубата на баща, въззивницата е лишена от обичта, близостта и подкрепата на своя родител, за когото несъмнено ще тъгува и за в бъдеще. Всичко това сочи на обичайни болки и страдания на ищцата от смъртта на нейния баща, при съществували много добри отношения между тях на обич и подкрепа.

Във връзка с определеното базово обезщетение в по-нисък размер от претендирания, следва да се посочи, че настоящата инстанция не кредитира заявеното от св.М. И. за влошено здравословно съС.ие на въззивницата-ищца, изразяващо се в припадъци, оказвана медицинска помощ с включване на системи, болестно съС.ие от поС.ен стрес и посещения при специалисти. И. живее във фактически брак с Х. и се явява заинтересован свидетел, чиито показания следва да се преценят съобразно разпоредбата на чл.172 ГПК, с оглед на всички други данни по делото. При липсата на медицинска документация в подкрепа на казаното от свидетеля, както и предвид показанията на св.Н. И., в които липсват данни в тази насока, показанията на М. И. в посочената част не могат да бъдат приети за достоверни. Същото се отнася и до твърдението на заинтересования свидетел, че след смъртта на баща си ищцата спряла да ходи на работа, което се опровергава от заявеното от другия свидетел, че Х. не е работила, гледала е децата си и домакинството. И накрая, фактически твърдения в посочения по-горе смисъл на заявеното от св.М.И. не се съдържат в исковата молба, като обстоятелства на които се основава иска, което категорично разколебава достоверността на показанията на свидетеля в тази им част.

Горепосоченият размер на обезщетението е съобразен и с икономическата обстановка в страната към момента на увреждането, с оглед стандарта на живот за периода, което изключва определеното обезщетение да води до неоснователно обогатяване на търсещата обезвреда ищца.

Безспорно е по делото, че в случая пострадалият е допринесъл за настъпването на вредите, което обосновава прилагане на разпоредбата на чл.51, ал.2 ЗЗД за намаляване на обезщетението. Спорен е делът на съпричиняване на вредоносния резултат. Предвид тежестта на единственото

нарушение по чл.20, ал.2, изр.2 ЗДвП от страна на виновния за произшествието водач, неуспял да реагира адекватно при възникнала опасност на пътя, а от друга страна броя, характера и тежестта на констатираните от изслушаните пред първата инстанция съдебни експертизи и показания на св.Петър Янков нарушения по чл.5, ал.3, т.1, чл.15, ал.1, чл.71, ал.1 и чл.106, ал.2 ЗДвП, чл.143, чл.144 и чл.47 ППЗДвП от страна на пострадалия – управление на пътно превозно средства след употреба на алкохол при концентрация 1,99 промила в кръвта; без изискуемите от закона при управление на каруца светлини; без светлоотразители; без светлоотразителна жилетка; при неспазване задължението за движение възможно най-вдясно по пътното платно; при неизпълнено задължение за непрекъснато контролиране и направляване на животните, като по този начин сам се е поставил в опасност, настоящата инстанция намира, че приносът на пострадалия следва да се приеме в много по-висока степен от този на водача на автомобила, а именно - от порядъка на 80%, съобразно броя и значимостта на допуснатите от пострадалия нарушения, които са в решаваща причинно-следствена връзка с настъпилия вредоносен резултат и доминират дори и при отчитане засилената отговорност на водача за действия при управление на техническо средство – автомобил.

При горните съображения, на основание чл.51, ал.2 ЗЗД, определеното по-горе обезщетение следва да бъде намалено от 140 000 лв. на 28 000 лв., в какъвто смисъл е преценката и на първоинстанционния съд.

По отношение искове за обезщетение за претърпени имуществени вреди от малолетните Д. Х., С. Х. и Н. Х., внуци на загиналия при процесното ПТП техен дядо, следва да се прецени дали в конкретния случай ищите са от кръга на лицата, материално легитимирани да получат обезщетение. Липсата на изрична уредба в законодателството ни е наложило лицата с право на обезщетение да бъдат определяни през годините чрез тълкувателна дейност на ВС и ВКС, изхождайки от принципа за справедливост по чл.52 ЗЗД. Съгласно актуалната съдебна практика в ТР № 1/2016г. от 21.06.2018г. на ВКС по тълк. д. № 1/2016г., ОСНГТК, материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в Постановление №4 от 25.05.1961г. и Постановление №5 от 24.11.1969г. на Пленума на Върховния съд, както и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. Обезщетение се присъжда при доказани особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди. В тълкувателното решение изрично е посочено, че особено близка привързаност може да съществува между починалия и негови братя и сестри, баби/дядовци и внуци. Когато поради конкретни житейски обстоятелства привързаността е станала толкова силна, че смъртта на единия от родствениците е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите

за съответната родствена връзка, справедливо е да се признае право на обезщетение за неимуществени вреди и на преживелия родственик. В тези случаи, за получаването на обезщетение няма да е достатъчна само формална връзка на родство, а ще е необходимо установяване на понесени болки и страдания, които да обосновават изключение от разрешението, залегнало в постановленията № 4/61г. и № 5/69г. на Пленума на ВС, че в случай на смърт право на обезщетение имат само най-близките на починалия. Допълнителни разяснения са дадени в решение № 92 от 17.11.2020г. на ВКС, ТК, II т.о., където е посочено, че традиционно за българския бит отношенията между баба/дядо и внуци, между братята и сестрите, се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост. Поради това, за да се приеме, че между тези роднини е налице особено близка връзка, необходимо е освен формалното родство с произтичащата от него близост, да са се проявили конкретни житейски обстоятелства, довели до по-голяма от близостта, считана за нормална за съответната родствена връзка. Такова обстоятелство например за връзката между баба/дядо представлява полагани заместващи грижи за внуците при отсъствие на родителите.

В случая, житейски обстоятелства от посочения в съдебната практика характер не са установени. Видно от показанията Марин И. и Н. И., внуците на загиналия са отглеждани и издържани от своите родители, живели са отделно от баба и дядо. Ходили са на детска градина. Често са били и при своите баба и дядо, които са помагали при отглеждането им, а при нужда и финансово. При смъртта на дядо си, децата страдали за майка си като плачела и за дядо си като гледали снимките с него.

Предвид гореустановеното, настоящата инстанция намира, че в случая не се доказва толкова трайна и дълбока емоционална връзка на малолетните ищци с починалия им дядо, с толкова силна привързаност, станала изключителна, поради конкретни житейски обстоятелства, която да е довела до продължителни морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за загуба на дядо.

Налице е формалната родствена връзка, която действително сочи на близкия родствен и семеен кръг, включен в обхвата на лицата, които по изключение са материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди при причинена смърт на родственик, но само при посочените определени условия. В разглеждания казус не се установява изключителна, повече от нормалната за дядо и внуци емоционална връзка, както и надхвърлящи нормално присъщите морални болки и страдания от загубата. Обстоятелствата, че дядото е обичал внуците си, често са били заедно, били са привързани един към друг, съставляват нормална и обичайна привързаност, но не могат да обосноват изключителност в емоционалната им връзка, поради което и предявените иски за обезщетение на внуци, които са извън най-близкия родствен кръг на починалия, са неоснователни.

Като е стигнал до същите изводи и е отхвърлил предявените иски за размера над 28 000 лв. по иска на М. Х. и изцяло по исковите на малолетните

деца Д., С. и Н., действащи чрез своята и законна представителка М. Х., първоинстанционният съд е произнесъл правилно решение, което е съобразено с доказателствата по делото, приложимия закон и задължителната съдебна практика. Поради това, решението в обжалваната му част следва да бъде потвърдено.

Мотивиран от посоченото, Бургаският апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260126 от 07.12.2022 г., постановено по гр дело №600/2020 г. на Ямболския окръжен съд в обжалваната част.

ОСЪЖДА М. В. Х. от гр. Стралджа да заплати на ЗАД „Булстрад Виена Иншурънс Груп“ АД, гр. С. сумата от 300 лв., юрисконсултско възнаграждение за настоящата инстанция.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____